



**TILSYNSUTVALGET  
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har den 31. januar 2013 truffet vedtak i

**Sak nr:** 99/12 (arkivnr:201200872-8)

**Saken gjelder:** Klage fra A på tingrettsdommer B ved X tingrett

**Utvalgsmedlemmer:** Ina Strømstad (vara)  
Randi Grøndalen  
Bjørn Hüberr Senum (vara)  
Svein J. Magnussen  
Björg Tørresdal

Ina Strømstad møtte som varamedlem for Unni Sandbukt, som hadde forfall. Bjørn Hüberr Senum møtte som varamedlem for Jeppe Normann, som hadde forfall.

**Offentlighet:** Vedtaket er offentlig, jf. offentligloven § 3.

**Vedtakk:**

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder misnøye med rettens avgjørelser.
2. Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

**Innledning:**

A har ved brev av 22. oktober 2012 inngitt klage på tingrettsdommer B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd.

Klagen er forelagt tingrettsdommer B, som ved brev av 26. november 2012 har avgitt uttalelse. Domstolleder ved X tingrett er orientert om klagen.

Tilsynsutvalgets sekretariat har ved brev av 18. desember 2012 varslet A om mulig avvisning av deler av klagen som synes å gjelde forhold som utvalget ikke har anledning til å vurdere.

**Saksframstilling:**

Klager var prosessfullmektig for sin kone som var saksøkt i tvistesak om avslutning av husleieforhold. Innklagede var saksforberedende dommer.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

I tingrettens brev av 22. oktober 2012 har dommeren ikke vurdert saksøktes anførsler om at saken må avvises, subsidiært at hovedforhandling i saken må omberammes. Det er ensidig lagt vekt på at saken allerede er berammet, og hensynet til en rask og effektiv behandling av saken later til å gå foran hensynet til en forsvarlig behandling og den generelle rettssikkerhet. Dommeren har ikke opptrådt i samsvar med god dommerskikk.

Videre anføres at saksøkte som opptrer uten advokat ikke er behandlet likeverdig med saksøker som opptrer med advokat i saken. Dette kom klart fram under planleggingsmøtet, hvor dommeren bemerket at saksøktes sak ville stå sterkere dersom de engasjerte advokat. En slik profesjonsavhengig rettslig posisjonering er egnet til å svekke tilliten til det norske rettsvesen, herunder den lovfestede rett enhver borger har til å kunne representere seg selv i en rettssak.

Innklagede – tingrettsdommer B – har i hovedsak vist til følgende:

Under planleggingsmøtet uttalte dommeren at det var greit at klageren opptrådte som prosessfullmektig for sin kone, men spurte også om de hadde vurdert å skaffe seg advokat. Hun har ikke sagt at saken ville stå sterkere dersom de engasjerte advokat.

Det har ikke vært meningen å opptre arrogant, og hun opplever heller ikke å ha gjort det overfor klageren.

**Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:**

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

En viktig begrensning i utvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstoloven § 236 fjerde ledd, hvor det er bestemt at utvalget ikke kan vurdere forhold som kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning. Dette gjelder for eksempel innsigelser mot dommerens beslutninger i forbindelse med saksbehandlingen, prosessledelsen eller innvendinger mot

selve rettsavgjørelsen. Det er uten betydning om ankeadgangen er benyttet eller ikke. Utvalget kan heller ikke vurdere prosessuelle avgjørelser som ikke kan ankes, for eksempel beslutninger om tid og sted for hovedforhandling eller lignende, jf. Ot.prp. nr. 44 (2000-2001) side 175.

Under henvisning til disse begrensningene i Tilsynsutvalgets myndighet, avvises den del av klagen som gjelder misnøye med dommerens avgjørelser av om saken skal avvises eller hovedforhandlingen omberammes, og de vurderinger og den saksbehandling som ligger til grunn for avgjørelsene.

Klager har videre anført at dommeren har handlet i strid med god dommerskikk ved at saksøkte, som opptre uten advokat, ikke er behandlet likeverdig med saksøker, som opptre med advokat i saken. Dette er forhold som Tilsynsutvalget kan prøve.

I forarbeidene til domstoloven kapittel 12 er det nærmere beskrevet hva som skal være retningsgivende for utvalgets vurdering av dommeratferd. Utvalget viser til Ot.prp. nr. 44 (2000-2001) side 199 hvor følgende er uttalt:

”God dommerskikk har å gjøre med hvordan en dommer utfører sine oppgaver. God dommerskikk er knyttet til en rekke forhold. For det første vil dommerens opptreden i retten være gjenstand for vurdering. I den forbindelse kan spørsmål om møteledelse, opptreden overfor parter, vitner og andre aktører være av betydning.”

Det er en viktig rettesnor for Tilsynsutvalget om det er påvist forhold som er egnet til å svekke tilliten til domstolene og dommerne, jf. Ot.prp. nr. 44 (2000-2001) side 174.

Det framgår av punkt 5 i de etiske prinsippene for dommeratferd, gjeldende fra 1. oktober 2010 at en dommer skal *"ivareta hensynet til likebehandling av parter og øvrige aktører som opptre for domstolen"*. I dette ligger blant annet at dommeren må vise samme respekt for alle som opptre for domstolen, uavhengig av person og yrke.

Klager har vist til at dommeren under planleggingsmøtet bemerket at saksøktes sak ville stå sterkere dersom de engasjerte advokat. Dommeren har forklart at hun kun reiste spørsmålet om saksøkte burde vurdere å skaffe seg advokat, og at hun ikke har sagt at saken vil stå sterkere med en advokat som prosessfullmektig. Slik tilsynsutvalget ser det, har klager ikke sannsynliggjort at dommeren uttalte at saksøktes sak ville stå sterkere dersom de engasjerte advokat. Dommerens framstilling av hva som ble sagt underbygges derimot av rettsboken fra planleggingsmøtet, der det heter at *"Spørsmålet om saksøkte bør vurdere å skaffe seg advokat ble tatt opp. Saksøkte har det under løpende vurdering."*

Slik Tilsynsutvalget videre vurderer det, er ikke dommerens oppfordring om å vurdere å skaffe seg advokat i strid med hensynet til en likeverdig behandling av partene i saken. Tilsynsutvalget kan heller ikke se at tingrettsdommeren ved sin oppfordring viste mangel på respekt eller opptrådte klanderverdig på annet vis.

Det må legges til grunn at advokater gjennomgående har bedre forutsetninger for å presentere saken på vegne av sin klient enn selvprosederende eller andre prosessfullmektiger som ikke er jurister. Dette gjelder både i forhold til de juridiske spørsmål saken reiser og i forhold til prosessreglene. Retten har etter tvisteloven § 11-5 plikt til å veilede partene om både prosessuelle og materielle spørsmål. Rettens mulighet til å gi veiledning er imidlertid begrenset, da veiledningen ikke må gis på en måte som svekker

tilliten til at retten er upartisk, og det ikke kan gis råd om hvilket standpunkt partene bør innta til tvistesporsmål i saken eller hvilke prosesshandlinger de bør foreta. Der bare den ene parten representeres av advokat kan det derfor oppstå en ressursmessig ubalanse mellom partene i prosessen. Tilsynsutvalget kan ikke se at det er noe klanderverdig i at dommeren søker å rette opp denne ubalansen ved å be parten vurdere å skaffe seg advokat.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder misnøye med rettens avgjørelser.
2. Det foreligger for øvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.